

สิทธิของภริยาในการหย่าและสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายอิสลาม :
กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี

Wife's Right on Divorce and Ancillary Claims in Islamic Law :
A Case Study in Pattani Province

อับดุลเราะมัน เจะอารง
Abdulrahman Che-arong

วิทยาลัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Arts Thesis in Islamic Studies
Prince of Songkla University

2547

เลขที่	0034.F25	063	2547
Lib Key	239844		
26	03	47	

(1)

ชื่อวิทยานิพนธ์	สิทธิของภริยาในการหย่าและสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายอับดุลเราะมัน เจะอารง
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “สิทธิของภริยาในการหย่าและสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายอิสลาม : กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงในประเด็น 1) สาเหตุต่าง ๆ ที่อิสลามอนุมัติให้ภริยามุสลิมใช้สิทธิในการดำเนินการให้ขาดจากการสมรส 2) สาเหตุที่ภริยามุสลิมในจังหวัดปัตตานีใช้สิทธิในการดำเนินการให้ขาดจากการสมรส 3) สิทธิที่ภริยามุสลิมพึงได้รับตามกฎหมายอิสลามหลังการดำเนินการให้ขาดจากการสมรส 4) สิทธิที่ภริยามุสลิมได้รับจริงจากสามีหลังการดำเนินการให้ขาดจากการสมรส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ภริยามุสลิมที่ใช้สิทธิในการดำเนินการให้ขาดจากการสมรสในจังหวัดปัตตานีในช่วงระยะ 1 ปี 9 เดือน (ตั้งแต่ 1 มกราคม 2544 ถึง 30 กันยายน 2545) จำนวน 52 คน และผู้มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการหย่าซึ่งประกอบด้วยอิหม่ามประจำมัสยิด ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานีและคณะโต๊ะยุติธรรมประจำศาลจังหวัดปัตตานี จำนวน 51 คน การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ทั้งหมด 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างภริยามุสลิมที่ใช้สิทธิในการดำเนินการให้ขาดจากการสมรส ชุดที่ 2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการหย่าตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่อิสลามอนุมัติให้ภริยาใช้สิทธิในการดำเนินการให้ขาดจากการสมรส ได้แก่ สามีหายสาบสูญ สามีเป็นหมัน สามีต้องจำคุก สามีมีข้อบกพร่อง เช่น สามีวิกลจริต สามีเป็นโรคเรื้อน หรือเป็นต่าง สามีไร้สมรรถภาพทางเพศ สามีไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูภริยา สาเหตุที่ภริยามุสลิมในจังหวัดปัตตานีใช้สิทธิในการดำเนินการให้ขาดจากการสมรสพบว่าส่วนใหญ่เพราะสามีไม่อุปการะเลี้ยงดู ด้านสิทธิที่ภริยาพึงได้รับหลังการหย่าตามกฎหมายอิสลาม ได้แก่ ค่ามุดอะฮฺ ค่าอุปการะเลี้ยงดูในช่วงอิดคะฮฺ ที่อยู่อาศัยในช่วงอิดคะฮฺและค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร สิทธิที่ภริยามุสลิมในจังหวัดปัตตานีได้รับจริงจากสามีหลังการดำเนินการให้ขาดจากการสมรสส่วนใหญ่ได้รับต่ำกว่าที่กฎหมายอิสลามกำหนด

Thesis Title   Wife's Right on Divorce and Ancillary Claims in Islamic Law:
                                 A Case Study in Pattani Province
Author   Mr. Abdulrahman Che-arong
Major Program   Islamic Studies
Academic Year   2003

Abstract

The objective of study is to investigate the following points namely: 1) The grounds of divorce which Islam allows for a divorced wife to institute a judicial proceeding for dissolution of marriage 2) The reasons of divorce which Muslim wife institute a judicial proceeding for dissolution of marriage 3) Ancillary claims for a divorced wife after dissolution of marriage in Islamic, and 4) Kind of claims that Muslim wives can be obtained from her husbands after dissolution of marriage.

The sample of the study are consisting of 52 wives who have been exercised their rights in instituting a judicial proceeding to dissolve their marriage in Pattani Province within the period of 1 year to 9 months (starting from January 1, B.E. 2544 (2001) to September 30, B.E. 2545 (2002) and 51 persons who are directly involved in divorce proceeding consisting of *imams* of the mosque, the president of Pattani Islamic Religious Committee Council, and *Dato' Yuthitham* (the Muslim judge) of the Pattani Province Court. The data are collected by the questionnaire with interview. There were two sets of questionnaires. The first one is provided for the selected-group of Muslim wives who have been exercised their rights in obtaining the dissolution of their marriage. The second one is provided for those who are directly involved in divorce proceeding which is considered as an object of this study.

The study reveals that the grounds of divorce which Islam allows for Muslim wives to institute a judicial proceeding against their husbands to dissolve a marriage contract namely, when the husband is a missing person, when the husband is suffered from sterility, when the husband has been sentenced to imprisonment, when the husband is suffered from physical defects for instance, he has been insane or is suffering from a venereal disease in a communicable form, such as leprosy or vitilago, and when husband is impotent. However, the study found that the majority of the case field in the Pattani provincial court are husbands who are unable to maintain their wife.

With regard to ancillary claims for a divorced wife, for instance the payment of *mut'ah* (consolatory gift) after divorce, the payment of maintenance during *iddah* (waiting period) including accommodation and maintenance of children, the study found that Muslim divorced wives obtain these payments lesser than what Islam has been afforded to them.